

Brussel·les, capital a tres bandes

Brussel·les és la capital de Bèlgica, de Flandes i de la Unió Europea, i sobre la ciutat es projecten els desigs de flamencs i valons: els uns hi veuen el problema que impedeix de partir l'estat i els altres, la salvació de la unitat. De moment, la Unió Europea resta expectant, sense dir res.

“**L**a penjo perquè així sento que faig alguna cosa per la salvació d'aquest país”, diu Catharine, una habitant de Brussel·les d'origen flamenc, mentre assenyala al seu balcó del barri d'Ixelles, on una bandera negra, groga i vermella penja de la barana i oneja lleument. “Si bé la separació de les tres regions encara no és a prop, sentim que de mica en mica hem anat prenent aquesta direcció. I aquí a Brussel·les no ens agradaria que això passés”, afegeix.

Catharine és un de tants ciutadans de Bèlgica (majoritàriament francòfons) que des de fa mesos han decidit de penjar la bandera belga a la façana per reivindicar la unitat de l'estat i evitar que se'ls escapi de les mans. “A més, no sabem què se'n faria, de Brussel·les”, diu, mentre un tramvia trenca el silenci dels carrers empedrats que es perden a l'avinguda Louise.

La capital de Bèlgica és la peça angular que manté dreta l'estructura de l'estat. Hi viu al voltant d'un milió d'habitants, el 80% francòfons i la resta flamencs, i el que la fa ser una espècie rara és que es troba enclavada en territori de Flandes i que, a més, n'és la capital. “Nosaltres ens hauríem d'haver posat la nostra capital aquí també, com va fer Flandes; així seríem més potents”, ens diu Didier, un professor de secundària de Namur, la petita, discreta i medieval capital de Valònia.

Ser o no ser. Per a molts, el secret de la continuïtat de Bèlgica està en el fet que els flamencs no puguin renunciar a la seva capital, Brussel·les, i que, a la vegada, aquesta es converteixi en un estat independent dominat pels francòfons. És a dir, els flamencs la veuen com un llast a la seva llibertat i per als valons

Les fulles seques s'amunteguen davant la reixa que envolta el Parlament belga. ■ Brussel·les, un dels símbols de l'estat que uneix flamencs i valons.

és el cordó umbilical que els continua unint a la mare pàtria. I cada vegada que hi ha crisi, els belgues es fan la mateixa pregunta: què se'n farà, de Brussel·les, si l'estat es divideix en dos?

Els analistes diuen que tindria tres opcions: quedar-se com a capital de Flandes, aliar-se amb Valònia per constituir una mena de petita Bèlgica o erigir-se com a estat independent, mantenint la capitalitat europea. L'opció flamenca seria la menys probable, perquè els francòfons

de la capital no sembla que vulguin acceptar de ser governats pels flamencs, encara que siguin més rics. De tota manera, hi ha flamencs que ho veuen més viable si Flandes es compromet a respectar els drets lingüístics i culturals dels francòfons. Les altres dues opcions són les més possibles, tot i que per unir físicament Brussel·les i Valònia caldria *cavar* un passadís al territori flamenc. "Hem de lluitar per una reforma que ens doni més poder a Brussel·les i que ens permeti d'eixamplar el territori, que avui és poblat per un milió de persones, però que en realitat té influència sobre dos milions", explica Benjamin Cadranet, director de gabinet del president de Brussel·les capital, Charles Picqué. "Jo, personalment, em decidiria per la unió de Brussel·les i Valònia, perquè crec que junts estariem millor", afegeix.

La zona BHV. Part d'aquests dos milions de persones es troben a la perifèria de Brussel·les, una zona que ha esdevingut el punt més vermell de les negociacions i en què cap de les dues parts no vol cedir. Es tracta de la zona Bruxelles - Hal Vilvoorde (BHV), un districte electoral que uneix Brussel·les i 19 pobles de la perifèria, en territori flamenc. El fet que aquest districte sigui entre Flandes (unilingüe) i Brussel·les (bilingüe) és una conseqüència de la frontera lingüística que es va crear als anys 60, i que fa que alguns dels pobles del territori flamenc tinguin un règim especial per a donar facilitats als 120.000 francòfons que hi viuen.

Farts d'allò que consideren una colonització, els flamencs van decidir de votar unilateralment a la Comissió d'Interior del Parlament Federal l'escissió de Bruxelles - Hal Vilvoorde: d'aquesta manera els ciutadans francòfons perdrien els seus drets lingüístics. "Vosaltres encara no us heu adonat que l'absorció de les comunes flamenques és una manca per a la integritat de Flandes", va dir el diputat flamenc Willy de Waele. Automàticament, els partits francòfons, que van veure aquesta votació com una declaració de guerra, van decidir de congelar les negociacions fins a la intervenció del rei. L'endemà de la votació els qui compren *Le soir*, el principal diari francòfon, van poder llegir: "Una certa Bèlgica ha mort aquesta nit".

La tercera capitalitat. La crisi belga podrà afectar d'alguna manera la Unió Europea, una entitat supranacional que considera Brussel·les la capital i que per això hi ha anat instal·lant bona part de les seves institucions? De moment, tot i que ja han passat gairebé sis mesos sense govern, la Comissió Europea es manté neutral. "Nosaltres no podem ni volem dir res sobre un afer intern d'un estat membre, com és el cas d'aquesta crisi política", explica la portaveu segona de l'executiu comunitari, Pia Ahrenkilde. I afegeix que Brussel·les confia en la capacitat de gestió dels conflictes de la classe política belga. Tampoc la Comissió Europea no té cap comentari a fer sobre quin seria el futur de la UE i les seves institucions si Bèlgica es dividís i Brussel·les passés a ser un estat independent per la capitalitat europea o si passés a ser part de Valònia. "Evidentment, no estem en condicions d'especular sobre una cosa que ningú no sap si passarà o no", diu Ahrenkilde.

Però certes veus polítiques i periodístiques han mostrat la preocupació per un altre fet: el dubte és si l'absència de govern i de primer ministre podria obstaculitzar el nou Tractat de la Unió Europea que els caps d'estat i de govern han de signar el 13 de desembre a Lisboa. "Nosaltres confiem que, si arribés aquell dia i encara no hi hagués govern, seria Guy Verhofstat, l'actual primer ministre, qui el signaria, perquè és ell qui s'encarrega dels afers quotidians de Bèlgica." I, justament allò que deia un diari francòfon és que l'actual primer ministre no pot prendre noves decisions, com ara signar el nou Tractat –amb la qual cosa la UE no podria aprovar-lo–, perquè cal unanimitat. I tornaria la paràlisi institucional comunitària. "Això és mentida –diu a EL TEMPS el portaveu de Verhofstat, Koert Deboef–. Si no hi nou govern, és ell qui ho farà. Està legitimat políticament i legalment per fer-ho, perquè aquesta signatura entra dins d'allò que és considerat com a *afer corrent* i no pas com una nova decisió. Ja es va fer igual quan es va signar el Tractat de Maastricht. A més, el nou Tractat ja ha estat debatut i acceptat per tots", afegeix.

